

ԼԵՒՈՆ ՎԱՐԴԱՆ (1925–1997)

Լեւոն Վարդան (Պետիրեան) ծնած է Զալեպ, 1925ին: Նախնական կրթութիւնը կը ստանայ Զալեպի հայ Ուսումնասիրաց Մարդասիրական Երկրորդական Երկսեռ վարժարանին մէջ: Ալեքիֆո Գոլժէն ստանալով Սոֆոմորի վկայականը, կ'ուսանի Պէյրուքի Ամերիկեան Զամալսարանը եւ 1952ին կը վկայուի Պսակաւոր Արուեստից տիտղոսով:

1959–62 կը հետեւի Պէյրուքի Ամերիկեան Զամալսարանի պատմագիտութեան բաժնի Մագիստրոսի աստիճանի դասաւանդութեանց, եւ կը վկայուի 1963ին, պաշտպանելով "The Republic of Armenia" թեզը:

1952 թուականէն մինչեւ 1994 ընդգրկած է ուսուցչական ասպարէզը, դասաւանդելով հայերէն լեզու եւ գրականութիւն, ընդհանուր պատմութիւն եւ աշխարհագրութիւն, անգլիական գրականութիւն:

1967էն մինչեւ 1992 դասախօսած է Զայկազեան Զամալսարանին մէջ:

Շրջան մը հայագիտական նիւթեր դասաւանդած է նաեւ Սէն Ժոզէֆ Զամալսարանի ինչպէս նաեւ Երուանդ Զիւսիսեան Զայագիտական ամբիոններուն մէջ:

Աշխատակցած է սփիւռքահայ մամուլին: Եղած է խմբագրական կազմի անդամ Շիրակի, Խօսնակի, Սփիւռքի, Նոր Այնթապի եւ Զայկազեան Զայագիտական Զանդեսի, որուն անընդմէջ աշխատակցած է՝ առաջին թիւի լոյս ընծայումէն ի վեր:

Լեւոն Վարդան հրատարակած ունի Գիրք Մենուասի (1959), Փիւնիկեան Ափերուն Վրայ (1960), Ինքներգութիւն (1968), Ի Խորոց Սրտի (1982), Զի՛ն, Զի՛ն Բաներ (1997) արծակ, չափածոյ եւ յուշագրական հատորները եւ Մուշեղ Իշխան Արծակագիրը (1986) գրականագիտական հատորը: Ունի նաեւ Զայկական Տասնհինգը եւ Զայերու Լքեալ Գոյքերը (1970), Ժամանակագրութիւն Զայկական Տասնհինգի 1915–1923 (1975), Թող Թուրքը Խօսի (1975), Էջմիածնասէր Տիկնանց Զամախմբում 1959–1984 (1984), Զայկական Տասնհինգը Թուրք Մատենագիտութեան եւ Մամուլին Մէջ եւ Մենք (1997) հատորները եւ անտիպ ուսումնասիրութիւններ:

Լեւոն Վարդան մահացաւ Պէյրութի իր բնակարանը, 10 Դեկտեմբեր 1997ին:

Լեւոն Վարդանի համար աւելի ծանր կշռեցին ազգային, սփիւռքեան ճակատագրի եւ մանաւանդ Զայկական Ցեղասպանութեան առընչուող հարցերը: Ասոնց առաւելագոյն արծարծումը, լուսաբանումը եւ վերլուծումը պիտի օժանդակէին հայկական գերագոյն շահերուն: Ու ան լծուեցաւ լեցնելու ասոնց գոյացուցած ու գոյացնելիք պարապը: Անյագուրդ, չյագեցող վճռականութեամբ, չտատամսող յարատեւութեամբ, չյոգնող մեղուաջանութեամբ ու չշեղող ուղղուածութեամբ ուսումնասիրեց, պեղեց, պրպտեց, մէկտեղեց, համադրեց, թարգմանեց ու լոյսին բերաւ, հրապարակեց ու հանրութեան սեփականութիւնը դարձուց հայոց ցեղասպանութեան վերաբերող արժէքաւոր նիւթեր. ան քալեց հայ ժողովուրդի մանաւանդ 1800–1920ի պատմութեան ուղիներով, միաժամանակ մշակեց, վերլուծեց սփիւռքահայ գրականութեան զանազան երեսակներ:

Զայկազեան Զայագիտական Զանդեսի յաջորդ հատորով պիտի անդրադառնանք Լեւոն Վարդանի վաստակին: